

Naturmæssigt er det **rablende** vanvid

◆ AF KJELD HANSEN

Energipil, popler og elefantgræs vil gøre landskabet monotont og uden mange planter, fugle og insekter. Store områder vil blive uigennemtrængelige og dermed uegnede til friluftsliv.

Ned gennem dalen snor der sig en å i uforstyrrede slyngninger. Den er på vej mod havet, men kan det ikke være lige meget? Hvad skal man med den smukke natur, hvis ingen længere kan komme til at se den. Eller tænk på de blinkende søer i det danske landskab – de kommer også til at ligge skjult i et grønt morads af biomasse.

Sådan lyder skrækscenariet, hvis regeringens vedvarende energi-visioner får lov at blive virkelighed.

Fremtidens vandløb og søer vil blive gemt af vejen bag mure af ti meter høje energipil, popler og uigennemtrængelige bevoksninger

af elefantgræs. Disse energirigtige monokulturer vil hverken huse fugle, dyr eller insekter af nogen betydning.

De grønne organisationer er lodret imod den del af regeringens Grøn Vækst-vision, der kalkulerer med store mængder biomasse fra tidligere naturarealer. Udlægges ådalene og bræmmearealerne omkring søerne til energiafgrøder, vil områderne blive utilgængelige for befolkningens friluftsliv, samtidig med at planter og dyr vil forsvinde.

Truslerne mod biodiversiteten er for længst dokumenteret, og førende fagfolk advarer i utvetydige vendinger mod naturen som grøn energileverandør.

“Naturmæssigt er det rablende vanvid at plante energiafgrøder ved vandløb og søer. Områderne bliver til biologisk ørken, og det vil være et hårdt slag mod biodiversiteten. Der er jo stort set ingen føde at hente for fuglene i de afgrøder,” udtalte professor Peter Esbjerg i et interview med Kommunernes Landsforening i oktober sidste år. Peter Esbjerg er ansat på Institut for Jordbrug og Økologi ved Københavns Universitet

Professorens advarsel bakkes op af Friluftsrådet, hvor sektionsleder Anker Madsen i samme KL-interview gav udtryk for sin frygt for, at det danske landskab vil blive ødelagt af energiafgrøderne. De tætte monokulturer vil helt bogstaveligt blokere befolkningens friluftsliv.

Hos ornitologerne i Dansk Ornitologisk Forening (DOF) har man i flere år advaret stærkt mod energiafgrøder i sårbare naturområder. DOF-formanden Christian Hjorth frygter, at der vil blive givet los for energiafgrøder i ådale og på andre lavbundsarealer, hvor det ellers ville være oplagt at gøre en indsats for de stærkt truede lysåbne naturtyper.

“Det bliver et farvel til viber og lærker langs vandløb og søer,” advarede Christian Hjorth allerede i 2009.

Kamp om det åbne land

Danmarks Naturfredningsforening (DN) sætter helt præcist fingeren på det ømme punkt, når foreningens præsident påpeger, at med 62 procent af landet optaget af intensivt landbrug er Danmark formentlig det hårdest dyrkede land i verden.

Naturfredningsfolkene indvarsler derfor en indædt kamp om det åbne land, fordi det samlede areal allerede er udnyttet til det yderste. Præsidenten Ella Maria Bisschop-Larsen meldte klart ud i efteråret 2010, at der ikke er plads til at bruge nuværende eller fremtidige naturarealer til at dyrke plantager med energipil.

Skal der dyrkes pil, popler eller elefantgræs, bør det være på de eksisterende landbrugsarealer i stedet for byg eller hvede. Biomassen skal ikke produceres på bekostning af de sidste engblommer, bynkefugle og viber i ådalene, mener DN.

Imidlertid er foreningen ikke principielt modstander af biomasse. Energiafgrøder kan jo dyrkes uden anvendelse af sprøjtning og gødskning, og det vil lette landbrugets pres på det nødlidende vandmiljø.

Naturfredningsforeningen opregner fem konkrete forudsætninger for en positiv accept:

- energiafgrøder bør udelukkende dyrkes på eksisterende landbrugsarealer.

- arealet til energiafgrøder bør harmonere med målet om, at 1/3 af det danske areal skal være naturområder.
- Kun flerårige afgrøder må dyrkes.
- Dyrkningen skal ske uden brug af pesticider og gødning.
- Energiafgrøderne skal dyrkes, så der tages hensyn til biodiversitet og landskab.

Teoretiske problemer

I modsætning til de grønne organisationer er landbruget begejstret ved udsigten til de nye statsgaranterede indtægtskilder.

I enighed med fødevareminister Henrik Høegh (V) ser man sig selv som “en helt central leverandør” af halm, husdyrgødning og anden biomasse, når Danmark fra år 2020 skal hente en tredjedel af al sin energi fra vedvarende energikilder.

At det næppe vil være muligt at fraføre de enorme mængder af biomasse uden omfattende skader på landbrugsjorden, bekymrer kun få landmænd. De advarende meldinger fra forskerne ved

Det Jordbrugsvidenskabelig Fakultet (DJF) kaldes “teoretiske” af direktør Carl Åge Pedersen ved landmændenes Videncenter for Landbrug.

DFJ-forskerne peger især på to trusler: udpining og pakning. Udpiningen for organisk stof indtræder, når man år efter år fjerner halmen i stedet for at nedmulde den.

Pakningen fremkommer på grund af de stadig tungere maskiner, der trykker jorden sammen og gør den nærmest uigennemtrængelig for planterødder. Problemet vil være særlig stort i de våde ådalsenge, der er udset til at huse energipil.

Paradoksalt nok er selve Klimakommissionen både tilbageholdende og bekymret over den unuancerede begejstring. Biomasse kan ikke betragtes som CO₂-neutral, selvom mange velmenende VE- fortalere kalder den det, og kommissionen fremhæver også de negative effekter på jordens frugtbarhed som følge af udpining og pakning.

KJELD HANSEN ER JOURNALIST OG FORFATTER